

SPIS TREŚCI

O Autorach	5
Wykaz skrótów	25
Słowo wstępne.....	33

Dział pierwszy CZĘŚĆ OGÓLNA PRAWA PRACY

Rozdział I

Pojęcie, systematyka i zakres przedmiotowy prawa pracy.....	37
1. Definicja i systematyka prawa pracy	37
2. Zatrudnienie niepracownicze.....	41
Literatura.....	47

Rozdział II

Funkcje prawa pracy	50
1. Charakterystyka funkcji prawa pracy	50
2. Funkcja ochronna prawa pracy	51
3. Funkcja organizatorska prawa pracy.....	52
4. Funkcja ireniczna prawa pracy.....	54
5. Funkcja rozdzielcza prawa pracy	56
Literatura.....	57

Rozdział III

Zasady prawa pracy	59
1. Pojęcie i znaczenie zasad prawa pracy w doktrynie polskiego prawa pracy....	59
2. Systematyzacja zasad prawa pracy.....	61
3. Funkcje zasad prawa pracy	64

4. Charakterystyka określonych w kodeksie pracy podstawowych zasad prawa pracy.....	66
4.1. Zasada prawa do pracy i wolności pracy.....	66
4.2. Zasada swobody nawiązywania stosunku pracy i ustalania jego treści... 71	
4.3. Zasada poszanowania przez pracodawcę godności i innych dóbr osobistych pracownika	73
4.4. Zasada równego traktowania pracowników i niedyskryminacji w zatrudnieniu	76
4.5. Zasada prawa do godziwego wynagrodzenia za pracę.....	79
4.6. Zasada prawa do wypoczynku	83
4.7. Zasada zapewniania przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.....	86
4.8. Zasada zaspokajania bytowych, socjalnych i kulturalnych potrzeb pracowników	88
4.9. Zasada ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych	90
4.10. Tak zwana zasada uprzywilejowania pracownika.....	91
4.11. Podstawowe zasady dotyczące zbiorowego prawa pracy.....	96
Literatura.....	97

Rozdział IV

Równe traktowanie w zatrudnieniu	100
1. Pojęcie równego traktowania	100
2. Zasada równego traktowania w zatrudnieniu	103
3. Formy dyskryminacji.....	103
4. Zakaz dyskryminacji w rekrutacji i zwalnianiu	104
5. Molestowanie i molestowanie seksualne	105
6. Uzasadnione różnicowanie	107
7. Konsekwencje naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu	108
Literatura.....	110

Rozdział V

Źródła prawa pracy	112
1. Pojęcie i hierarchia źródeł prawa pracy	112
2. Powszechne źródła prawa pracy.....	115
2.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.....	115
2.2. Ustawy.....	116
2.3. Rozporządzenia.....	120
3. Swoiste źródła prawa pracy.....	121
3.1. Układy zbiorowe pracy	121
3.1.1. Charakter prawny układów zbiorowych pracy.....	121
3.1.2. Zakres podmiotowy układów zbiorowych pracy	122

3.1.3. Zakres przedmiotowy układów zbiorowych pracy	124
3.1.4. Tryb zawierania układów zbiorowych pracy	127
3.1.5. Rejestracja układów zbiorowych pracy	129
3.1.6. Wejście w życie układów zbiorowych pracy	131
3.1.7. Przekształcenia układów zbiorowych pracy	132
3.1.8. Rozwiązanie układów zbiorowych pracy	133
3.1.9. Ponadzakładowe układy zbiorowe pracy	135
3.1.10. Zakładowe układy zbiorowe pracy	137
3.2. Porozumienia o stosowaniu układu zbiorowego pracy	140
3.3. Porozumienia w związku z przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę	140
3.4. Porozumienia o zawieszeniu przepisów prawa pracy	142
3.5. Porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia	143
3.6. Porozumienia w sprawie telepracy	144
3.7. Porozumienia społeczne	144
4. Regulaminy	146
4.1. Uwagi wprowadzające	146
4.2. Regulamin wynagradzania	146
4.3. Regulamin pracy	150
4.4. Inne regulaminy	153
5. Statuty	153
6. Międzynarodowe prawo pracy	155
6.1. Zagadnienia wstępne	155
6.2. Międzynarodowe prawo pracy	156
6.3. Prawo pracy Rady Europy	159
6.4. Akty prawne wydane w ramach Unii Europejskiej i ich moc oddziaływania	161
6.5. Europejskie prawo pracy	163
Literatura	168

Dział drugi

INDYWIDUALNE PRAWO PRACY

Rozdział VI

Stosunek pracy	175
1. Pojęcie i charakter stosunku pracy	175
1.1. Świadczenie pracy a podstawa prawna zatrudnienia	175
1.2. Podstawy nawiązania stosunku pracy	177
1.3. Rodzaje stosunków pracy	177

1.4. Treść stosunku pracy.....	179
1.5. Charakterystyka stosunku pracy	181
2. Podmioty stosunku pracy	186
2.1. Pracownik	186
2.1.1. Pojęcie pracownika.....	186
2.1.2. Zdolność do bycia pracownikiem	188
2.1.3. Zdolność do dokonywania czynności prawnych z zakresu stosunku pracy	189
2.2. Pracodawca	190
2.2.1. Pojęcie pracodawcy	190
2.2.2. Jednostka organizacyjna jako pracodawca.....	192
2.2.3. Osoba fizyczna jako pracodawca	194
2.2.4. Dokonywanie czynności z zakresu stosunku pracy przez pracodawcę	195
Literatura.....	196

Rozdział VII

Umowa o pracę	198
1. Rekrutacja wewnętrzna i zewnętrzna	198
2. Ochrona danych osobowych kandydatów do pracy oraz pracowników.....	199
3. Rodzaje umów o pracę.....	201
3.1. Umowa na okres próbny.....	201
3.2. Umowa na czas określony	202
3.3. Umowa na czas wykonywania określonej pracy	203
3.4. Umowa o pracę na czas nieokreślony	204
4. Telepraca.....	204
5. Treść umowy o pracę	206
Literatura.....	207

Rozdział VIII

Przekształcenia zobowiązaniowego stosunku pracy	210
1. Pojęcie zmiany stosunku pracy	210
2. Porozumienie zmieniające	213
3. Wypowiedzenie zmieniające warunki umowy o pracę.....	215
4. Powierzenie pracownikowi innej pracy	225
5. Tymczasowa zmiana warunków umowy o pracę wynikająca ze szczególnych regulacji prawnych	228
Literatura.....	230

Rozdział IX

Ustanie stosunku pracy	231
1. Uwagi wprowadzające	231
2. Porozumienie stron.....	232

3. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę.....	235
3.1. Powszechna ochrona trwałości stosunku pracy	235
3.2. Konsultacja zamiaru wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieokreślony z zakładową organizacją związkową.....	236
3.3. Konsultacja z zakładową organizacją związkową zamiaru rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia	247
3.4. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy.....	248
3.5. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną pracownika.....	249
3.5.1. Ochrona stosunku pracy w okresie przedemerytalnym	249
3.5.2. Ochrona stosunku pracy w okresie usprawiedliwionej nieobecności.....	252
3.5.3. Ochrona stosunku pracy z kobietą w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego.....	253
3.6. Ograniczenia dopuszczalności rozwiązania umowy o pracę z uwagi na pełnioną funkcję	254
3.6.1. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy pracowników pełniących funkcje związkowe.....	254
3.6.2. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy członków rady pracowników	265
3.6.3. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy społecznego inspektora pracy	265
4. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem.....	266
4.1. Wypowiedzenie umowy o pracę jako jednostronne oświadczenie woli	266
4.2. Zakres zastosowania wypowiedzenia jako sposobu rozwiązania umowy o pracę	269
4.3. Wymogi formalne.....	270
4.4. Okresy wypowiedzenia umowy o pracę	275
4.5. Skrócenie okresu wypowiedzenia	280
4.6. Zwolnienie na poszukiwanie pracy.....	282
5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	283
5.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę	284
5.1.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn zawinionych przez pracownika	284
5.1.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn niezawinionych przez pracownika	291
5.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	294
5.2.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn niezawinionych przez pracodawcę	294

5.2.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z przyczyn zawinionych	295
6. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę	296
6.1. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem	296
6.2. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę	302
6.3. Skutki prawne wadliwego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia dokonanego przez pracownika	304
7. Pozostałe przypadki rozwiązania umowy o pracę przez pracownika	305
7.1. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przywróceniem do pracy	305
7.2. Rozwiązanie umowy o pracę w związku z przejęciem pracownika przez nowego pracodawcę	306
8. Szczególne przepisy o rozwiązywaniu umów	306
8.1. Ograniczenie ochrony trwałości stosunku pracy	310
8.2. Prawo do odprawy	310
8.3. Roszczenie o ponowne zatrudnienie	311
8.4. Zwolnienie indywidualne	311
9. Wygaśnięcie umowy o pracę	312
9.1. Śmierć pracownika	312
9.2. Śmierć pracodawcy	313
9.3. Nieobecność pracownika w pracy spowodowana tymczasowym aresztowaniem	319
9.4. Roszczenia w związku z wygaśnięciem stosunku pracy	320
9.5. Pozostałe przypadki wygaśnięcia stosunku pracy	320
Literatura	321

Rozdział X

Przejęcie zakładu pracy na innego pracodawcę	323
1. Pojęcie przejęcia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę	323
2. Sukcesja zobowiązań	325
3. Negocjacje z przedstawicielstwem pracowników oraz obowiązek informacyjny w przypadku braku związków zawodowych	328
4. Uprawnienia pracowników	331
Literatura	334

Rozdział XI

Zatrudnianie pracowników tymczasowych	335
1. Uwagi wprowadzające	335
2. Ograniczenia w zakresie pracy tymczasowej	337
2.1. Ograniczenia przedmiotowe	337
2.2. Ograniczenie czasu trwania pracy tymczasowej	338

2.3. Ograniczenia podmiotowe	340
2.3.1. Pracodawca użytkownik	340
2.3.2. Agencja pracy tymczasowej	340
3. Zawarcie i treść umowy o pracę tymczasową	341
4. Osłabienie ochrony stabilności stosunków pracy pracowników tymczasowych	344
5. Ochrona pracownika tymczasowego przed dyskryminacją	345
6. Urlop wypoczynkowy pracownika tymczasowego	346
Literatura	348

Rozdział XII

Pozaumowne stosunki pracy	349
1. Pojęcie i charakterystyka pozaumownych stosunków pracy	349
2. Wybór	351
3. Mianowanie	354
4. Powołanie	360
Literatura	365

Rozdział XIII

Prawa i obowiązki stron stosunku pracy	367
1. Uwagi wprowadzające	367
2. Obowiązki pracodawcy	369
2.1. Obowiązek informacyjny	369
2.2. Obowiązek prawidłowego organizowania pracy	373
2.3. Obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji	374
2.4. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy	375
2.5. Obowiązek terminowego i prawidłowego wypłacania wynagrodzenia	375
2.6. Obowiązek ułatwiania podnoszenia kwalifikacji zawodowych	376
2.7. Obowiązek stwarzania warunków sprzyjających przystosowaniu się do należytego wykonywania pracy	378
2.8. Obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników	378
2.9. Obowiązek stosowania obiektywnych i sprawiedliwych kryteriów oceny pracowników	382
2.10. Obowiązek prowadzenia dokumentacji i akt osobowych pracowników	383
2.11. Obowiązek wpływania na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego	388
2.12. Obowiązek przeciwdziałania mobbingowi	389
2.13. Obowiązek wydania świadectwa pracy	394
2.13.1. Treść świadectwa pracy	395
2.13.2. Fikcje prawne w świadectwie pracy	397
2.13.3. Procedura sprostowania świadectwa pracy	398

3. Roszczenie odszkodowawcze.....	399
4. Obowiązki pracownika	401
4.1. Obowiązek sumiennego i starannego wykonywania pracy	401
4.2. Obowiązek stosowania się do poleceń przełożonych	402
4.3. Obowiązki porządkowe pracownika	404
4.4. Obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy	405
4.5. Obowiązek przestrzegania tajemnicy	407
4.6. Obowiązek przestrzegania zasad współżycia społecznego	408
Literatura	409

Rozdział XIV

Ochrona danych osobowych.....	411
1. Uwagi ogólne.....	411
2. Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony danych osobowych	415
3. Zasady ogólne przetwarzania danych osobowych pracowników	417
4. Podstawy prawne przetwarzania danych osobowych	418
5. Monitoring w przepisach kodeksu pracy.....	422
5.1. Monitoring wizyjny.....	422
5.2. Monitoring służbowej poczty elektronicznej	425
5.3. Inne formy monitoringu.....	426
6. Regulacje dotyczące przetwarzania danych osobowych w ustawie o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia 2016/679.....	427
Literatura	428

Rozdział XV

Zakaz konkurencji.....	430
1. Zasady ogólne	430
2. Ograniczenia prowadzenia działalności konkurencyjnej przy braku umowy o zakazie konkurencji	432
3. Umowa o zakazie konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy	433
4. Umowa o zakazie konkurencji po zakończeniu stosunku pracy	434
Literatura	437

Rozdział XVI

Wynagrodzenie za pracę	439
1. Prawne podstawy ustalania wynagradzania pracowników	439
2. Wynagrodzenie za pracę w regulacjach Unii Europejskiej.....	445
3. Zakaz dyskryminacji w wynagrodzeniu	446
4. Ochrona wynagrodzenia za pracę	450
4.1. Zasady dokonywania wypłaty	451
4.2. Ograniczenia w dokonywaniu potrąceń	452
5. Świadczenia w przypadku niewykonywania pracy.....	453

6. Świadczenia przysługujące pracownikowi w związku z zakończeniem stosunku pracy.....	456
7. Ochrona roszczeń pracowników w przypadku niewypłacalności pracodawcy.....	460
Literatura.....	461

Rozdział XVII

Czas pracy	464
1. Pojęcie czasu pracy.....	464
2. Wymiar czasu pracy.....	466
3. Okres odpoczynku.....	466
4. Systemy czasu pracy.....	468
5. Praca w godzinach nadliczbowych.....	473
6. Dyżur.....	478
7. Czas pracy kierowników.....	479
8. Praca w porze nocnej.....	480
9. Praca w niedziele i święta.....	482
Literatura.....	483

Rozdział XVIII

Urlopy pracownicze	485
1. Urlopy wypoczynkowe.....	485
1.1. Elementy konstytutywne pojęcia „urlop wypoczynkowy”.....	485
1.2. Nabycie prawa do urlopu.....	486
1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego.....	487
1.4. Zasady udzielania urlopu.....	489
1.5. Przesunięcie urlopu w nieprzewidzianych przypadkach.....	491
1.6. Urlop proporcjonalny.....	493
1.7. Urlop na żądanie.....	494
1.8. Rozwiązanie umowy o pracę a prawo do urlopu wypoczynkowego.....	495
2. Urlopy bezpłatne.....	496
3. Zwolnienia okolicznościowe.....	497
Literatura.....	499

Rozdział XIX

Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników	500
1. Odpowiedzialność porządkowa.....	500
1.1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności porządkowej.....	500
1.2. Katalog kar porządkowych i przewinienia porządkowe.....	501
1.3. Procedura nakładania kar porządkowych.....	503
1.4. Tryb odwoławczy.....	506
2. Odpowiedzialność dyscyplinarna.....	509
Literatura.....	509

Rozdział XX

Odpowiedzialność materialna pracowników	511
1. Charakter prawny i przesłanki odpowiedzialności materialnej pracowników	511
2. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika nieumyślnie.....	515
3. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika umyślnie	517
4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej.....	518
5. Odpowiedzialność za mienie powierzone	519
5.1. Odpowiedzialność materialna za szkodę wyrządzoną przez pracownika w mieniu powierzonym.....	519
5.2. Złagodzenie zasad odpowiedzialności za mienie powierzone.....	523
5.3. Wspólna odpowiedzialność pracowników za mienie powierzone.....	525
6. Przedawnienie roszczeń	527
Literatura	527

Rozdział XXI

Powszechna ochrona pracy	529
1. Uwagi wprowadzające	529
2. Podstawowe obowiązki pracodawcy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.....	530
2.1. Odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy	531
2.2. Obowiązek współdziałania z innymi pracodawcami.....	532
2.3. Obowiązek szkolenia pracowników.....	532
2.4. Obowiązek pracodawcy zaznajamiania pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.....	535
2.5. Obowiązki pracodawcy z zakresu profilaktycznej ochrony zdrowia pracowników.....	535
2.5.1. Obowiązek informowania o ryzyku zawodowym.....	535
2.5.2. Obowiązek pracodawcy zapobiegania chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą	537
2.5.3. Obowiązek przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich.....	537
2.6. Obowiązek zapewnienia pracownikom profilaktycznych posiłków i napojów	538
2.7. Obowiązek zapewnienia pracownikom odpowiednich urządzeń sanitarno-higienicznych oraz dostarczenia niezbędnych środków higieny osobistej.....	539
2.8. Pozostałe obowiązki pracodawcy.....	540
3. Prawa i obowiązki pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.....	541

3.1. Prawo do powstrzymania się od wykonywania pracy	541
3.2. Obowiązek przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	542
4. Organy ochrony pracy	543
4.1. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	543
4.2. Komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	545
4.3. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	546
5. Odszkodowanie za przedmioty utracone lub uszkodzone w związku z wypadkiem przy pracy	548
6. Świadczenia uzupełniające od pracodawcy	549
Literatura	550

Rozdział XXII

Ochrona rodzielstwa	552
1. Uwagi wprowadzające	552
2. Zasady zatrudniania pracowników w okresie ciąży	554
3. Urlopy związane z wychowywaniem dzieci	557
4. Uprawnienia pracowników wychowujących dzieci	561
5. Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy	564
Literatura	566

Rozdział XXIII

Zatrudnianie i ochrona pracy młodocianych i dzieci	567
1. Zatrudnianie młodocianych	567
1.1. Uwagi wprowadzające	567
1.2. Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego	570
1.3. Ochrona zdrowia pracownika młodocianego	575
1.4. Zatrudnianie młodocianych na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu lekkich prac	577
2. Zatrudnianie dzieci do 16. roku życia	579
Literatura	583

Rozdział XXIV

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	584
Literatura	588

Dział trzeci

ZBIOROWE PRAWO ZATRUDNIENIA

Rozdział XXV

Wolności związkowe	593
1. Uwagi wprowadzające	593
2. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców	594
2.1. Wolność zrzeszania w związkach zawodowych	594
2.2. Wolność zrzeszania w organizacjach pracodawców	598
2.3. Modele organizacji ruchu pracowników i pracodawców	601
3. Niezależność związków zawodowych i organizacji pracodawców	603
4. Samorządność związków zawodowych i organizacji pracodawców	608
Literatura	613

Rozdział XXVI

Status prawny związków zawodowych	615
1. Zakładanie związków zawodowych	615
2. Rejestracja związków zawodowych	616
3. Funkcje związków zawodowych	618
4. Kompetencje związków zawodowych	623
Literatura	633

Rozdział XXVII

Status prawny organizacji pracodawców	635
1. Zakładanie i rejestracja organizacji pracodawców	635
2. Funkcje i kompetencje organizacji pracodawców	636
Literatura	639

Rozdział XXVIII

Partycypacja pracownicza	641
1. Uwagi wprowadzające	641
2. Rady pracowników	642
2.1. Status prawny rady pracowników	642
2.2. Kompetencje rady pracowników	644
3. Europejskie rady zakładowe	646
4. Podmioty partycypacyjne w spółkach i spółdzielniach europejskich oraz spółkach transgranicznych	648
Literatura	649

Rozdział XXIX

Zbiorowe spory pracy	651
1. Uwagi wprowadzające	651
2. Strony sporu zbiorowego pracy	652
3. Przedmiot sporu zbiorowego	655
4. Wszczęcie sporu zbiorowego	658
5. Metody likwidowania sporów pracy	659
5.1. Systematyka metod likwidowania zbiorowych sporów pracy	659
5.2. Ireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy	660
5.2.1. Koncyliacja	660
5.2.2. Mediacja	662
5.2.3. Arbitraż	664
6. Nieireniczne metody likwidowania sporów zbiorowych pracy	667
6.1. Strajk	667
6.1.1. Prawo do strajku	667
6.1.2. Ograniczenia prawa do strajku	669
6.1.3. Zasady organizacji strajku	670
6.2. Inne akcje protestacyjne	676
6.3. Lokaut	679
Literatura	679

Dział czwarty**PROCESOWE PRAWO PRACY****Rozdział XXX**

Naczelne zasady procesowe w sprawach z zakresu prawa pracy	685
1. Charakterystyka zasad postępowania	685
2. Zasada prawdy obiektywnej w sprawach z zakresu prawa pracy	686
3. Zasada szczególnej ochrony interesów pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy	688
4. Zasada szybkości postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy	690
5. Zasada ugodowego likwidowania spraw z zakresu prawa pracy	691
Literatura	693

Rozdział XXXI

Organizacja ochrony prawnej w stosunkach pracy	695
1. Modele organizacji ochrony prawnej w stosunkach pracy	695
2. Pozasądowe organy ochrony prawnej	696
3. Sądownictwo pracy	700
3.1. Organizacja sądownictwa pracy	700
3.2. Kompetencje sądów pracy	701

3.2.1. Uwagi wprowadzające	701
3.2.2. Sprawy o roszczenia ze stosunku pracy	702
3.2.3. Sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy	703
3.2.4. Sprawy o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy	704
3.2.5. Sprawy o odszkodowania dochodzone od pracodawcy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	706
3.2.6. Sprawy o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa ze stosunków prawa pracy	706
Literatura	708

Rozdział XXXII

Inspekcja pracy	710
1. Uwagi wprowadzające	710
2. Państwowa Inspekcja Pracy	711
3. Społeczna inspekcja pracy	715
4. Inne organy nadzoru i kontroli nad warunkami pracy	717
Literatura	717

Rozdział XXXIII

Przedawnienie roszczeń i terminy zawite	718
1. Uwagi wprowadzające	718
2. Przedawnienie roszczeń	719
3. Terminy zawite	727
Literatura	729

Dział piąty

PRAWO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Rozdział XXXIV

Zagadnienia ogólne prawa ubezpieczeń społecznych	733
1. Miejsce ubezpieczeń społecznych w prawie zabezpieczenia społecznego	733
2. Ubezpieczenia społeczne a ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenia gospodarcze	734
3. Przedmiot prawa ubezpieczeń społecznych	737
4. Ryzyko socjalne	739
5. Podmioty ubezpieczeń społecznych	740
6. Zasady prawa ubezpieczeń społecznych	746
7. Konstytucyjne, międzynarodowe i europejskie (unijne) uwarunkowania prawa ubezpieczeń społecznych	750
8. Stosunek prawa ubezpieczeń społecznych do innych gałęzi prawa	753
Literatura	754

Rozdział XXXV

Podleganie ubezpieczeniom społecznym	757
1. Formy podlegania ubezpieczeniom społecznym	757
2. Tytuły ubezpieczeń społecznych	758
3. Zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych	762
4. Okresy ubezpieczenia	766
5. Zgłoszenie płatnika składek i do ubezpieczeń społecznych	767
6. Konto i subkonto ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ..	769
7. Członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym	771
7.1. Zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym	772
7.2. Otwarcie rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	774
Literatura	776

Rozdział XXXVI

Finansowanie ubezpieczeń społecznych	778
1. Uwagi wprowadzające	778
1.1. Metody finansowania ubezpieczeń społecznych	778
1.2. Fundusze ubezpieczeń społecznych	780
2. Składka na ubezpieczenia społeczne	783
2.1. Charakter prawny składki na ubezpieczenia społeczne i środków gromadzonych na rachunkach w otwartych funduszach emerytalnych	783
2.2. Wymiar składek na ubezpieczenia społeczne	785
2.2.1. Podstawa wymiaru składek	785
2.2.2. Roczna podstawa wymiaru składek	789
2.3. Konstrukcja prawna składek na ubezpieczenia społeczne	790
2.3.1. Stopy procentowe składek	790
2.3.2. Podział finansowania składek	791
2.3.3. Opłacanie składek	794
2.3.4. Sankcje z tytułu nieopłacenia lub nieterminowego opłacania składek	798
2.3.5. Zwrot nienależnie opłaconych lub otrzymanych składek	801
2.3.6. Przedawnienie należności z tytułu składek	802
2.3.7. Waloryzacja składek na koncie i subkoncie	803
3. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	804
4. Podział składek zaewidencjonowanych na subkoncie	805
Literatura	806

Rozdział XXXVII

Ubezpieczenie emerytalne	809
1. Kształt ubezpieczenia emerytalnego od dnia 1.01.1999 r.	809
2. Pojęcie (treść) ryzyka dożycia (osiągnięcia) wieku emerytalnego	811

3. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r. (ze starego systemu emerytalnego) i górników	813
3.1. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r.	813
3.2. Emerytury górnicze	813
3.3. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r. i górników	815
4. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r. (z nowego systemu emerytalnego)	818
4.1. Emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	818
4.2. Emerytura pomostowa i rekompensata	820
4.3. Okresowa emerytura kapitałowa	823
4.4. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r.	825
5. Dodatkowe formy przezorności na starość	827
5.1. Pracownicze plany kapitałowe	828
5.2. Pracownicze programy emerytalne	831
5.3. Indywidualne konta emerytalne	832
5.4. Indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego	834
Literatura	835

Rozdział XXXVIII

Ubezpieczenia rentowe	837
1. Niezdolność do pracy	837
1.1. Pojęcie niezdolności do pracy i jej stopnie	837
1.2. Orzekanie o niezdolności do pracy	839
1.3. Podważanie orzeczeń lekarskich	841
2. Renta z tytułu niezdolności do pracy	842
2.1. Przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jej rodzaje	842
2.2. Formuła wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy	845
3. Renta rodzinna	846
3.1. Przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej	846
3.2. Wysokość renty rodzinnej	849
4. Zasiłek pogrzebowy	850
5. Dodatki do emerytur i rent	851
6. Świadczenia przyznawane w szczególnym trybie	852
Literatura	853

Rozdział XXXIX

Ubezpieczenie chorobowe	855
1. Uwagi wprowadzające	855

2. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę	857
3. Zasiłek chorobowy	857
4. Świadczenie rehabilitacyjne	867
5. Zasiłek wyrównawczy	870
6. Zasiłek macierzyński	871
7. Zasiłek opiekuńczy	875
Literatura	877

Rozdział XL

Ubezpieczenie wypadkowe	879
1. Uwagi wprowadzające	879
2. Wypadek przy pracy	880
3. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy	884
4. Tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy	884
5. Choroby zawodowe	885
6. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	889
7. Utrata prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy	890
8. Zbieg prawa do świadczeń wypadkowych z innymi świadczeniami	892
9. Wypadek w szczególnych okolicznościach	893
10. Świadczenia z tytułu wypadków w szczególnych okolicznościach	893
Literatura	894

Rozdział XLI

Realizacja prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych	896
1. Powstanie, ustanie i wygaśnięcie prawa do świadczeń	896
2. Świadczenia najniższe (minimalne)	897
3. Waloryzacja świadczeń	899
4. Zawieszalność prawa do świadczeń	900
4.1. Ogólna przyczyna zawieszalności prawa do świadczeń	901
4.2. Szczególna przyczyna zawieszalności prawa do emerytury	903
5. Zbieg prawa do świadczeń	904
6. Wypłata świadczeń	905
6.1. Wypłata emerytur i rent	905
6.2. Wypłata świadczeń z ubezpieczenia chorobowego	908
7. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń	910
8. Przedawnienie prawa do świadczeń	912
Literatura	913

Rozdział XLII

Postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	915
1. Przesądowe postępowanie decyzyjne	915

1.1. Wszczęcie postępowania	915
1.2. Dokumentowanie uprawnień	916
1.3. Decyzja organu rentowego	918
1.4. Weryfikacja decyzji organu rentowego	922
2. Sądowe postępowanie odwoławcze.....	925
2.1. Organizacja sądownictwa ubezpieczeń społecznych	925
2.2. Przedmiot spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych	928
2.3. Strony sądowego postępowania odwoławczego	931
2.4. Zasady procesowe sądowego postępowania odwoławczego.....	934
2.5. Charakter prawny sądowego postępowania odwoławczego	938
Literatura.....	939
Wykaz schematów.....	943
Wykaz tabel.....	944
Skorowidz	945